ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA FILOZOFICKÁ

Bakalářská práce

Liberální korporativismus v České republice

Michal Hrib

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Bakalářská práce

Liberální korporativismus v České republice

Michal Hrib

Vedoucí práce:

PhDr. Ondřej Stulík, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů literatury.

Plzeň, duben 2017 ……

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Ondřeji Stulíkovi, Ph.D. za poskytnuté cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost v průběhu zpracování této bakalářské práce.

Obsah

1 ÚVOD 7

2 LIBERÁLNÍ KORPORATIVISMUS 10

2.1 TYPOLOGIE LIBERÁLNÍHO KORPORATIVISMU 15

2.2 ZÁJMOVÉ SKUPINY 17

3 LIBERÁLNÍ KORPORATIVISMUS V ČESKÉ REPUBLICE. 18

3.1 TRIPARTITA V ČESKÉ REPUBLICE 18

3.1.1 Vznik a historický vývoj tripartity 19

3.1.2 Legislativní úprava sociálního dialogu a zájmových skupin .. 21

3.1.3 Funkce a organizační struktura RHSD 23

3.1.4 Aktéři sociálního dialogu 24

3.1.4.1 Vláda 25

3.1.4.2 Odbory 25

3.1.4.3 Zaměstnavatelé 26

4 KOMPARACE RHSD 29

4.1 RHSD V OBDOBÍ PREMIÉRA PETRA NEČASE 30

4.1.1 Hospodářská politika 30

4.1.2 Sociální otázky 32

4.1.3 Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost 33

4.1.4 Zbylá projednávaná témata 34

4.2 RHSD V OBDOBÍ PREMIÉRA BOHUSLAVA SOBOTKY 34

4.2.1 Hospodářská politika 35

4.2.2 Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost 36

4.2.3 Místní rozvoj a fondy EU 37

4.2.4 Zbylá projednávaná témata 38

4.3 SHRNUTÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ 39

5 ZÁVĚR 42

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 44

1 Úvod

V rámci společnosti existuje velké množství zájmů a potřeb, pro jejichž dosažení a naplnění je potřeba jejich artikulace. Proces zprostředkování zájmů se tak stává jedním z aspektů tvorby politiky v demokratické společnosti. V těchto podmínkách identifikujeme dva základní modely zprostředkování zájmů; liberální korporativismus, též neokorporativismus na jedné straně a liberálně pluralitní model na straně druhé. Liberální korporativismus je tak mechanismem přímého sociálního dialogu a kooperace zájmových skupin, státních institucí, zástupců politických stran a soukromého sektoru za účelem dosažení kompromisu mezi všemi zúčastněnými aktéry v konkrétních otázkách. Vedle dalších definičních kritérií je pro liberální korporativismus také charakteristické uznávání liberálních hodnot, jako je svoboda sdružování či specifické institucionální nastavení, podoba a pozice zájmových skupin.

Relevanci tématu shledávám v samotné podstatě a cíli liberálního korporativismu, tedy v procesu zprostředkování zájmů, jakožto možnosti více či méně efektivní snahy o dosažení vlastních zájmů skrze dialog státních a nestátních aktérů. Zároveň takováto forma institucionalizované participace poskytuje všem zúčastněným aktérům určitou míru legitimity. Neokorporativismus proto není pouze modelem artikulace a prosazení zájmů konkrétních organizací, ale také nástrojem k dosažení kompromisů mezi společenskými skupinami v určitých otázkách a nástrojem k zajištění částečné legitimity politického systému. Z těchto důvodů považuji liberální korporativismus za významný aspekt politického systému.

Liberálním korporativismem se v teoretické rovině zabývalo již několik komparativních politologů a odborníků. Mezi jedny z prvních výzkumníků této problematiky patří Philippe C. Schmitter a Gerhard Lehmbruch, které dnes řadíme mezi klasické teoretiky korporativismu jako modelu zprostředkování zájmů. Novějšími teoretiky jsou například Frank L. Wilson nebo z českého prostředí Blanka Říchová či Šárka Laboutková. Právě o teze a kritiku tezí těchto

autorů se opřu v teoretické části mé práce a představím operacionalizovanou definici liberálního korporativismu včetně všech zamýšlených aktérů a cílů. V praktické části se poté pokusím identifikovat daná definiční kritéria na případu České republiky. Definovat platformu pro zprostředkování zájmů, její vývoj, aktéry a cíle. Následně se skrze obsahovou analýzu pokusím identifikovat intenzitu vyjednávání a nejčastěji projednávaná témata během období vlád premiérů Petra Nečase a Bohuslava Sobotky. V poslední části skrze komparaci výsledků obsahové analýzy identifikuji rozdílnosti v pojetí liberálního korporativismu u vlád obou dvou premiérů s důrazem na výše zmíněné aspekty výzkumu. Období vlád Petra Nečase a Bohuslava Sobotky jsem zvolil, jelikož se dle mého předpokladu jedná o ideologicky rozdílné vlády, kdy vláda Petra Nečase je spíše neoliberální, zatímco vláda Bohuslava Sobotky spíše sociálně demokratická, a tedy podporuje koncept sociálního státu. Zároveň je toto časové období stále relativně aktuální, což dle mého soudu přidává výzkumu na relevanci.

Předpokladem mé práce je existence liberálně korporativního modelu zprostředkování zájmů v České republice v období vlád premiérů Petra Nečase a Bohuslava Sobotky. V otázce nastavení agendy v rámci platformy sociálního dialogu předpokládám odlišnost v řešených tématech a zároveň větší množství projednávaných témat u vlády Bohuslava Sobotky než u vlády Petra Nečase. K potvrzení či vyvrácení těchto předpokladů dojdu skrze odpovědi na následující otázky: Jsou v České republice naplněna definiční kritéria liberálního korporativismu, a pokud ano, o jaký typ liberálního korporativismu se jedná?; Jaká byla intenzita jednání aktérů sociálního dialogu během vlády Petra Nečase?; Která témata byla komunikována v rámci platformy sociálního dialogu v období premiéra Petra Nečase?; Jaká byla intenzita jednání aktérů sociálního dialogu během vlády Bohuslava Sobotky?; Která témata byla komunikována v rámci platformy sociálního dialogu v období premiéra Bohuslava Sobotky?.

Cílem této práce je identifikovat liberálně korporativní model zprostředkování zájmů v České republice a zasadit jej do představených

typologií. Skrze obsahovou analýzu odhalit intenzitu, obsah a poměr diskutovaných témat v období vlád premiérů Petra Nečase a Bohuslava Sobotky. Přidanou hodnotou je ona komparace projednávané agendy a z ní vyplývající závěry, jež dopomůžou k zachycení charakteru liberálního korporativismu v České republice. V práci se vedle formální pozice platformy pro zprostředkování zájmů věnuji také politické praxi.

2 Liberální korporativismus

Zprostředkování zájmů mimo struktury politických stran může být jedním z aspektů procesu tvorby politiky (jak ve smyslu politics, tak policy) v moderních demokratických politických systémech. Na základě vzájemného kontaktu jednotlivých aktérů, jejich pozice v dialogu či dalších kritérií, identifikují sociální vědci vícero modelů zprostředkování zájmů. Základními modely však jsou liberální korporativismus a liberálně pluralitní model. Tyto prototypy jsou ovšem, jak tvrdí Stulík (2015: 134), ideál-typické a v praxi se nevyskytují ve své čisté formě, ale ve vzájemné kombinaci jednotlivých definičních kontur. Dalšími modely zprostředkování zájmů jsou například marxistický či protestní model. Ústředními účastníky obou základních modelů zprostředkování zájmů jsou zájmové skupiny jako nositelé zájmů určitého segmentu populace, který reprezentují a zástupci vlády, jež představují aktéra moci výkonné. Pro účel této práce postačí definovat pouze model liberálního korporativismu.

Liberální korporativismus či také neokorporativismus[1] je model zájmové politiky, který se ve své moderní podobě začíná objevovat v evropských demokraciích s koncem druhé světové války. Kořeny této teorie však sahají až do katolického učení 19. století; vztahům mezi zaměstnanci a zaměstnavateli se blíže věnovala mimo jiné encyklika *Rerum novarum* papeže Lva XIII z roku 1891. Přesto vliv korporací na tvorbu politiky se začíná etablovat až po první světové válce, zejména v tehdejších nedemokratických režimech. Zapojení zájmových organizací do veřejné sféry bylo typické například pro fašistickou Itálii, ale i pro mnoho dalších režimů v Jižní Americe. Pro tento historický model se používá dnes termín státní korporativismus a díky této nedemokratické zkušenosti míval pojem korporativismus často pejorativní zabarvení. Přestože moderní, respektive liberální varianta korporativismu z tohoto státního korporativismu do jisté míry vychází, tak dle Schuberta (1995: 184) má liberální korporativismus se svým historickým předchůdcem jen málo společné. Předpona

[1] Někteří zahraniční autoři užívají pouze termín korporativismus (Schubert 1995) či nový korporativismus (Martin 1983).

„neo“ proto slouží ke zřetelnému odlišení liberální varianty od uspořádání sociálních vztahů v nedemokratickém systému. Laboutková (2010: 155) také tvrdí, že liberální korporativismus je s nedemokratickým prostředím teoreticky i prakticky neslučitelný, jelikož je vyjádřením široké společenské shody v rámci liberálně demokratické společnosti. Pro liberální korporativismus je tak liberální demokracie včetně všech práv, která zaručuje, jednou z podmínek jeho existence.

Liberální korporativismus jako moderní demokratický model zprostředkování zájmů začal získávat pozornost politologů od 70. let minulého století. Mezi první teoretiky této problematiky patří Philippe C. Schmitter a Gerhard Lehmbruch. Právě u těchto autorů lze demonstrovat rozlišnost přístupů ke studiu korporativismu a s tím související heterogenitu definic. Přestože definice těchto autorů nejsou již pro empirický výzkum dostačující, stále patří mezi hojně citované a mnoho pozdějších teoretiků právě z prací Schmittera a Lehmbrucha vycházelo. Jak bylo již řečeno, Philippe C. Schmitter rozvíjí svou definici v 70. letech minulého století a korporativismus definuje jako „*systém reprezentace zájmů, jehož základní jednotky jsou organizovány v omezeném počtu povinných, nesoutěživých, hierarchicky strukturovaných a funkčně diferenciovaných kategorií, uznávaných či licencovaných (ne-li vytvářených) státem, které mají cílený monopol reprezentace ve svých oblastech působení, výměnou za určitou míru kontroly nad výběrem vůdců a artikulací požadavků a podpor“* (Schmitter 1974: 93–94). Schmitter tak definuje korporativismus především s ohledem na strukturální podmínky modelu. Tím poskytuje základní a celkem jasnou představu o aktérech a jejich funkci v rámci celého procesu. To se ovšem stalo také ústředním bodem kritiky Gerharda Lehmbrucha (1977: 94) který tvrdí, že pokud zasadíme tuto definici do Eastonovy a Almondovy teorie politického systému, tak pokryje pouze funkci vstupů. Z toho důvodu definice není schopna identifikovat všechny klíčové aspekty korporativismu, jelikož se nejedná pouze o jakýsi vzorec artikulace zájmů, ale je mnohem komplexnější. Dalším problémem této definice je skutečnost, že ji nelze aplikovat na některé politické systémy, přestože v nich zájmové skupiny mají určitou míru vlivu na

proces *policy making*. Compston (2003: n) tvrdí, že tato definice je sice schopna vysvětlit Rakouský model, nicméně již ji nelze aplikovat mimo jiné na případ Irska, vzhledem k relativní decentralizaci aktérů a distribuci moci. Přestože je tedy Schmitterova definice poměrně jednoznačná a stále často citovaná, pro komplexní vysvětlení liberálního korporativismu je již nedostačující.

Gerhard Lehmbruch na základě kritiky Philippa C. Schmittera definuje korporativismus jako „*institucionalizovaný vzorec formulace politiky, v němž velké zájmové skupiny kooperují mezi sebou navzájem a s veřejnými autoritami nejen v rámci artikulace (nebo dokonce zprostředkování) zájmů, ale – v jeho rozvinutých formách – v autoritativní alokaci hodnot a implementaci takových politik"* (Lehmbruch 1977: 94). Takto pojatá definice se tolik nezaměřuje na strukturální podmínky, ale nahlíží na korporativismus jako na participaci zájmových skupin v procesu tvorby politiky. Zároveň se dle Luhmbrucha (1977: 94) nejedná pouze o nárazovou formu konzultace organizovaných zájmových skupin a vlády, ale pro liberální korporativismus je charakteristická vysoká míra spolupráce v oblasti tvorby ekonomické, potažmo sociální politiky. Cílem takové participace je poté dle Lehmbrucha (1984: 62) regulace konfliktů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, často ve formě tripartitních jednání. Z dnešního pohledu může být ovšem explicitní vymezení aktérů problematické, jelikož z takto definovaného liberálního korporativismu jsou logicky vyloučeny všechny neekonomické organizované zájmové skupiny a zasazuje tento model výhradně do sféry zprostředkování pouze ekonomických zájmů.

Definice Schmittera a Lehmbrucha patří dnes mezi klasické definice korporativismu. Zatímco Schmitter identifikuje liberální korporativismus jako specifický model reprezentace zájmů centralizovaných organizací. Lehmbruchem pojatá definice rozvíjí liberální korporativismus o koordinaci hlavních ekonomických zájmových skupin s cílem nápravy konfliktů mezi nimi a nastolení sociálního smíru. S proměnou a růstem evropských, potažmo světových ekonomik, jsou však takové definice pro aktuální výzkum již nedostačující. Obě dvě ovšem vystihují podstatu a cíl liberálního korporativismu

jako modelu zprostředkování zájmů, která spočívá v institucionalizované kooperaci představitelů vlády a zájmových skupin. Současně poskytují strukturální charakteristiku zúčastněných aktérů; zájmové skupiny jsou hierarchicky strukturované, navzájem nesoutěživé a určitým způsobem uznávané státem. Ani jedna z definic však již nedokáže vysvětlit vliv korporací na proces tvorby politiky v aktuálních podmínkách.

Jedním z autorů, který navazuje na výzkum předchozích teoretiků a definici liberálního korporativismu modifikuje a konkretizuje, je Howard Wiarda. Wiarda identifikuje korporativismus ve čtyřech formách, přičemž určité korporátní principy shledává již v premoderních společnostech. Jednou ze čtyř forem je právě neokorporativismus, který jinak označuje jako moderní. Wiarda (1997: 21) podobně jako Lehmbruch identifikuje neokorporativismus v konturách formalizované komunikace mezi státem a hlavními zájmovými skupinami, jež jsou přímo zapojeny do rozhodovacího aparátu (*decision-making machinery*). Wiarda ale doplňuje Lehmbruchovu definici o praktickou stránku neokorporativismu, jelikož tvrdí (1997: 21–22), že taková forma přímého zapojení má nejčastěji formu tripartitního jednání mezi zaměstnanci, zaměstnavateli a státem v otázkách ekonomického plánování, průmyslové či sociální politiky.

Dalším teoretikem liberálního korporativismu je Frank L. Wilson, který stejně jako Lehmbruch či Wiarda definoval tento model zprostředkování zájmů v konturách institucionalizovaného kontaktu představitelů vlády a zájmových skupin. Wilson (1983: 896) kooperaci definuje jako stálou, blízkou a pravidelnou, která často nabývá podoby korporátních komor či komisí. Důsledkem takového přímého kontaktu je zapojení zájmových skupin do procesu tvorby a implementace politiky. Zároveň dochází v důsledku liberálního korporativismu ke snížení naléhavosti lobbování u politických stran či potřeby jiných forem přímých akcí, jakými jsou například demonstrace či stávky.

Vliv na podobu liberálního korporativismu mají také určité ekonomické změny. S postupnou transformací průmyslových ekonomik a stále rostoucím

terciárním sektorem, dochází v rámci neokorporativismu k rozšíření škály zprostředkovávaných témat a potřeb a také k neustálému nárůstu počtu svazů zastupujících pracovníky a pracovnice z oblasti služeb. Dle Crouche (2006: 56) tato změna tak mimo jiné úzce souvisí s problematikou genderu — jelikož je v sektoru služeb zaměstnáváno více žen než mužů — výsledkem je stálé rostoucí náchylnost odborů na potřeby zaměstnankyň. Model liberálního korporativismu se také postupem času otevírá novým tématům, která nemusejí bezvýhradně souviset se zájmy producentů nebo se vztahy zaměstnanců a zaměstnavatelů. Dle Crouche (2006: 61) jsou struktury neokorporativismu schopny dosáhnout některých cílů parlamentního systému, jehož instituce takovou kapacitu nemají — to nejen že slouží jako zdroj legitimity neokorporativismu, ale také to pro něj otevírá nová témata z oblasti environmentalismu či ekologie. Liberální korporativismus je tedy dynamickým fenoménem, který se v průběhu času adaptuje na změny v ekonomickém systému a zároveň nemusí být čistě nástrojem prosazování pouze ekonomických zájmů.

Pokud bych měl shrnout význam pojmu pro tuto práci, který je inspirovaný slabými a silnými stránkami dříve uvedených definicí, tak liberálním korporativismem rozumím institucionalizovaný systém reprezentace zájmů, který se vyskytuje v liberálně demokratickém prostředí. Základní konturou je kooperace počtem omezených, privilegovaných, nesoutěživých a hierarchicky strukturovaných zájmových skupin a vládních představitelů. Kontakt mezi aktéry je stálý, intenzivní a v jeho důsledku dochází k zapojení zájmových skupin do procesu tvorby politiky jak ve smyslu artikulace požadavků, tak ve smyslu implementace dané politiky. Nejčastější formou spolupráce mezi aktéry je tzv. tripartita, tedy instituce zprostředkující kontakt organizace zaměstnavatelů, zaměstnanců a představitelů státu. Takovýto proces formulace politiky může vnášet do politického systému širokou paletu nejen ekonomických témat a zároveň snižovat potřebu lobbingu či jiných přímých akcí. Laboutková (2010: 155–156) dodává, že zájmové skupiny působí na své členy tak, aby akceptovaly

dohodnuté politiky a tím jsou za jejich realizaci odpovědné, zároveň dosažení dohody mezi organizacemi a vládou musí být založeno na dobrovolné bázi.

2.1 Typologie liberálního korporativismu

Jak je již napsáno výše, definice liberálního korporativismu je ideál-typická. V případě aplikace teorie na libovolný politický systém s určitou mírou institucionalizované participace zájmových organizací a veřejné sféry, může docházet v určitých aspektech k deviaci v definičních kritériích. To ovšem nemusí vždy znamenat, že daný systém není liberálně korporativní, ale spíše to potvrzuje existenci více variant takového modelu zprostředkování zájmů v politické praxi. Gerhard Lehmbruch při vymezení typů zprostředkování zájmů zemí OECD určitou míru odchylek akceptoval. Jeho typologie vychází z povahy zainteresovaných skupin v procesu tvorby veřejné politiky. Jelikož se ve své práci věnoval zemím OECD kompletně, jím vytvořená škála zahrnuje více modelů zprostředkování zájmů. Pro účel této práce ovšem postačí pouze vymezení variant liberálního korporativismu, v rámci kterého Gerhard Lehmbruch (1984: 66–67) identifikuje a charakterizuje tři úrovně: *slabý korporativismus, střední korporativismus* a *silný korporativismus*. Slabý korporativismus se vyznačuje institucionalizovanou participací odborových svazů při formulaci a implementaci politik, avšak pouze v rámci omezených sektorů politiky nebo participací jen v určitých fázích politického procesu. Takovou fází může být konzultace či implementace — rozsah kolektivního vyjednávaní je tak značně omezený. Střední korporativismus je stejně jako předchozí model charakteristický participací svazů určitého sektoru, ale rozsah kolektivního vyjednávání je širší a produkované vstupy do politického systému se setkávají s dočasnou úspěšností. Poslední variantou je silný korporativismus, pro který je už charakteristická efektivní participace odborů a svazů zaměstnavatelů v procesu formulace a implementace politik, napříč těmito navzájem závislými oblastmi, které mají zásadní význam pro řízení ekonomiky – v silně korporativních zemích je tak soulad hlavních ekonomických zájmů důležitý a relativně trvanlivý.

Podobnou typologii liberálního korporativismu vytvořil také Howard Wiarda, který stejně jako Lehmbruch pracoval s tří úrovňovým korporativismem. Wiarda (1997: 73) však přistoupil k typologizaci opačným způsobem, jelikož rozřadil státy do zmíněných tří úrovní na základě naplnění daných čtyř kritérií: historická zkušenost s korporativismem (*historical experience with corporatism*), organizace korporátních institucí (*organization of corporatist institutions*), úroveň centralizace a vzájemné shody (*degree of centralization and concertation*), proces tvorby politiky — vliv na politics a policies (*corporatist politics and policies*). Výsledkem takové typologizace jsou v podání Wiardy tři kategorie: *slabý, střední* a *silný korporativismus*.

Ve slabém korporativismu může být přítomna institucionalizovaná platforma pro zapojení zájmových skupin do procesu tvorby politiky. V tomto případě jsou ovšem korporátní instituce slabé, nedisciplinované, necentralizované a neefektivní, jako je tomu v případě Francie. Pro střední korporativismus je podle Wiardy také typická existence korporátní komory, organizované zájmové skupiny však nemají monopolní postavení či jejich zapojení do politiky není povinné. Vztah zájmových skupin a politických stran je v takovém systému často nerovnoměrný, nicméně je zde výjimka v případě Velké Británie a vztahu mezi odbory a *Labour party*. Typickým představitelem silného korporativismu je dle Wiardy Rakousko, které má dlouholetou a silnou zkušenost s korporativismem. Zájmové skupiny jsou povinné, samosprávné, jejich pozice a funkce jsou ukotveny v právu, mají monopolní postavení a právo vyjadřovat se ke všem návrhům zákona. Organizace zaměstnanců a zaměstnavatelů jsou centralizované a dobře organizované, často existují v blízkém vztahu s politickými stranami. Formulace veřejné politiky v oblastech jako příjmová či sociální péče je tvořena skrze „sociální partnerství“ všech aktérů (Wiarda 1997: 73–76).

Vzhledem k přístupu, který Wiarda k vymezení zvolil, se jedná spíše o kategorizaci reálných politických systémů do jednotlivých úrovní liberálního korporativismu, v důsledku čehož nemusí být jednotlivé typy universální

a všeobecně platné. Představená kategorizace poskytuje určité rozlišení mezi jednotlivými stupni liberálního korporativismu, ale pro empirický výzkum jsou významná především výše zmíněná čtyři kritéria stanovující úroveň liberálního korporativismu.

2.2 Zájmové skupiny

Jak je již zmíněno v předešlé kapitole, jedním z ústředních aktérů modelu liberálního korporativismu jsou mimo jiné zájmové skupiny. Je proto nezbytné také zájmové skupiny definovat a identifikovat hranice mezi zájmovou skupinou a politickou stranou. V této oblasti však existuje velké množství definic, které na základě perspektivy přidělují zájmovým skupinám ne vždy identický obsah. Pro účel této práce je ovšem pro svou universalitu vhodná definice Stulíka; *„zájmová skupina je formální organizovaná skupina s nějakým (daným, oficiálním) názvem, která má blíže nespecifikovaný počet členů (tři a více), má nějaký účel své existence (ve skrze je účelem naplnění nějakého kolektivního cíle) odvozený od zájmu vlastních členů, které se snaží prosazovat ovlivňováním oficiálních politických autorit (bez snahy o přímé dobytí a vykonávání politické moci) v nějakém sektoru politiky, dále má nějaké rozhodovací orgány (ve smyslu vnitřních funkčních mechanismů) a finančně nekompenzuje své členy za jejich činnost v rámci organizace„* (Stulík 2015: 131). Zájmová skupina tak vstupuje do politického procesu a spolu s politickou stranou a dalšími aktéry je součástí politického systému. Rozdíl je patrný při komparaci definice zájmové skupiny se Sartoriho minimální definicí politické strany. *Strana je jakákoli politická skupina, která se představuje ve volbách a je schopna prostřednictvím voleb umístit kandidáty do veřejných úřadů* (Sartori 2005: 74). Na základě těchto definic lze identifikovat rozdíl mezi politickou stranou a zájmovou skupinou především v účelu a způsobu dosažení cíle. Jelikož cílem politické strany je ovlivňovat politický proces prostřednictvím vlastních kandidátů, kteří skrze účast v politické soutěži mohou dosáhnout přímého vlivu. Zatímco cílem zájmové skupiny je dosažení svých zájmů působením právě na dané kandidáty — politiku tak ovlivňovat nepřímo.

3 Liberální korporativismus v České republice

Liberální korporativismus není modelem zprostředkování zájmů, jehož podoba by byla pro všechny země identická. V politické praxi se vyskytují takové případy, ve kterých nejsou naplněna veškerá definiční kritéria liberálního korporativismu. Přesto o takových zemích lze uvažovat jako o liberálně korporativních, pokud je naplněna samotná podstata modelu, tedy existence institucionalizované platformy zprostředkování zájmů. V České republice, respektive České a Slovenské federativní republice, se institucionalizovaná platforma pro kolektivní vyjednávání zájmových organizací a představitelů vlády začala vyvíjet již po roce 1989 v jedné ze svých obvyklých podob — tripartitě. S postupnou transformací nedemokratického systému a liberalizací ekonomiky začaly vznikat vhodné podmínky a zesilovat zájem aktérů o vytvoření institucionalizované formy sociálního partnerství. Podobně jako v ostatních postkomunistických zemích byla v České republice vytvořena klasická, ne však identická či jediná podoba platformy sociálního dialogu, zajišťující kontakt představitelů vlády a organizací zastupujících zaměstnance a zaměstnavatele.

3.1 Tripartita v České republice

Jednou z nutných podmínek existence liberálního korporativismu je taková forma politického systému, ve které jsou respektovány demokratické mechanismy a ve společnosti jsou garantována a chráněna určitá základní a politická práva jedince. V České republice je to garantováno především Ústavou. *„Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana“* (Ústavní zákon č. 1/1993: čl. 1, odst. 1). Ústavou je dále rozdělena státní moc do tří složek a mimo jiné také garantována existence voleb, jež splňují zákonem stanovené záležitosti jako rovnost, přímost, všeobecnost a tajnost hlasování. Ústava předpokládá pluralitu zájmových skupin a politických stran, které se skrze volební mechanismus ucházejí o moc nebo na ní jinak participují.

Pro liberální korporativismus je však vedle existence politických stran a demokratických mechanismů nezbytná také garance a ochrana práv a svobod člověka a občana. Základní lidská práva a svobody, politická práva, hospodářská, sociální a kulturní práva jsou v České republice zaručena primárně Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod, která je součástí ústavnosti ČR. Právním řádem České republiky jsou tak mimo jiné garantována práva na svobodu, život, majetek či lidskou důstojnost. Základní práva a svobody, která jsou v tomto případě klíčová pro zprostředkování zájmů, jsou zaručena především Ústavním zákonem č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (čl. 17, 18, 20, 27), kde je garantována svoboda projevu, právo na informace, právo obracet se na státní orgány a uzemní samosprávy, právo svobodně se sdružovat ve spolcích či jiných sdruženích, a především explicitně vymezené právo sdružovat se za účelem ochrany svých hospodářských a sociálních zájmů. Český právní systém tak *de iure* garantuje demokratické mechanismy, základní svobody a práva. Existenční podmínka liberálního korporativismu je tak v České republice splněna.

3.1.1 Vznik a historický vývoj tripartity

Instituce tripartity vznikla po pádu komunistického režimu již v tehdejším Československu. S podepsáním dohody o zřízení tripartity 3. 10. 1990 vznikla platforma sociálního dialogu na federální úrovni pod názvem Rada sociální dohody, jejíž název byl nedlouho po jejím vzniku pozměněn na Radu hospodářské a sociální dohody (RHSD). Následně vznikly orgány sociálního dialogu na obou dvou národních úrovních. S rozpadem Československa v roce 1993 zanikla i platforma sociálního dialogu na federální úrovni, RHSD ČR však ve své činnosti pokračuje dodnes. Jaroslav Hála (2002: 6) tvrdí, že iniciátorem vzniku institucionalizovaného sociálního dialogu byla vláda se záměrem dosažení společných cílů všech aktérů skrze harmonizaci zájmů a hledání koncensu. Tripartita tehdy nebyla zřízena a dodnes není nikterak upravena zákonem, jednání a výsledný konsenzus tak vychází z dobré vůle všech zúčastněných aktérů a dle Ústavy ČR a dalších obecně platných zákonů.

Sociální dialog v České, potažmo Československé republice, byl zprvu sice pravidelnou součástí rozhodovacího procesu, nicméně jednání byla značně neefektivní. Kubínková (1999: 129) se zmiňuje, že mezi roky 1990–1993 Plenární schůze zasedala pravidelně jednou měsíčně, přičemž bylo projednáno přibližně 300 návrhů právních textů, analýz a konceptů. Jednou z příčin neefektivity však byla rozdílná představa zúčastněných aktérů o funkci tripartitního orgánů. Vláda dle Davida Osta (2000: 512–513) předkládala návrhy jako pevné, nikoliv jako základ diskuze a tripartitu viděla spíše jako způsob zajištění podpory od odborů. Odbory zase očekávaly od vyjednávání příležitost čelit vládním návrhům, které zaměstnance poškozují. Institucializovaná forma sociálního dialogu sice formálně takovou příležitost nabízela, nicméně reálně byly návrhy odborů ignorovány. Situace se ještě více zhoršila po volbách v roce 1992. Vítězná koalice ODS a KDS sestavila vládu společně s KDU–ČSL a ODA. Dle Hály (2002: 9–11) tehdejší nejsilnější strana ODS považovala tripartitu spíše jako pomocný orgán pro přechodné období a s postupnou transformací ekonomiky chtěla její úlohu snižovat tak, aby byla více informačním než dohadovacím orgánem. Situace vygradovala v roce 1994, kdy dle Kubínkové (1999: 130) vláda nebyla ochotna se sociálními partnery navrhované reformy projednávat a sociální dialog prakticky šest měsíců neexistoval. V důsledku takové pozice vlády k tripartitnímu vyjednávání došlo následně v roce 1995 ke změně Statutu RHSD (dále jen Statut), zúžení agendy, přejmenování orgánu a celkové marginalizaci jejího postavení v politickém systému. Na to zareagovaly i zájmové skupiny, a především odbory začaly využívat ke zprostředkování zájmů i jiné formy komunikace než tripartitu.

Dalším problémem byla výše zmíněná absence legislativního ukotvení tripartity, princip dobrovolné dohody a s tím související právní nevymahatelnost dosažených dohod. Dobrovolnost při dosažení dohod je sice jedním z definičních kritérií liberálního korporativismu, vzhledem k situaci v České republice to však skýtalo jeden ze základních problémů neefektivity tripartity. David Ost (2000: 512) tvrdí, že sjednané dohody dodržovaly pouze státem vlastněné podniky i přes

to, že vláda vyvíjela snahu o dodržování dohod také v soukromém sektoru. Z počátku tedy existence institucializované formy sociálního dialogu nebyla příliš účinná, především s ohledem na rozdílnou představu o její funkci a na neschopnost uzavření a dodržování dosažených dohod.

K oživení tripartity došlo v roce 1997 v důsledku zhoršení ekonomické situace, a především po nástupu České strany sociálně demokratické k moci o rok později. Došlo opět k přijetí nového Statutu, Jednacího řádu, rozšíření agendy a ke znovu přejmenování orgánu na dodnes užívaný název Rada hospodářské a sociální dohody České republiky.

3.1.2 Legislativní úprava sociálního dialogu a zájmových skupin

Rada hospodářské a sociální dohody, jak je již výše zmíněno, nebyla zřízena zákonem a její obsah, působnost či způsob fungování není dodnes legislativně ukotven. Způsob vyjednávání partnerů je tak založen pouze na principu dobrovolnosti, dobré vůle a dohody. Veškerá usnesení a dojednání, jež vyplynou z vyjednávání aktérů RHSD, proto nejsou nikterak právně vymahatelná.

Přesto se právní systém České republiky problematice zprostředkování zájmů věnuje, mimo jiné garancí konkrétních práv a svobod. Právo sdružovat se a ochraňovat své hospodářské a sociální zájmy je v právním řádu České republiky opřeno především o již zmíněný článek 27 Listiny základních práv a svobod. *„Každý má právo svobodně se sdružovat s jinými na ochranu svých hospodářských a sociálních zájmů“* (Ústavní zákon č. 2/1993: čl. 27, odst. 1). Také v právním řádu Evropské unie, jakožto nadřazeném právním systému všech zemí Evropské unie, nalezneme garanci svobody shromažďování a sdružování, nejen za účelem ochrany hospodářských a sociálních zájmů. *„Každý má právo na svobodu pokojného shromažďování a na svobodu sdružovat se s jinými na všech úrovních, zejména pokud jde o záležitosti politické, odborové či občanské, což zahrnuje právo každého zakládat na ochranu svých zájmů odbory a vstupovat do nich“* (Listina základních práv Evropské unie: čl. 12). Právo zakládat

odborové organizace a svobodu shromažďovat se vymezují taktéž Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jež byly přijaty na půdě OSN a jsou rovněž součástí Všeobecné deklarace lidských práv. Český právní řád tak garantuje vhodné prostředí pro reprezentaci zájmů, především pokud se jedná o oblast hospodářskou či sociální.

Na druhé straně je zákoníkem práce uložena vládě povinnost projednat konkrétní, zákonem stanovené záležitosti s odbory či organizacemi zaměstnavatelů. *„Návrhy zákonů a návrhy ostatních právních předpisů týkajících se důležitých zájmů pracujících, zejména hospodářských, výrobních, pracovních, mzdových, kulturních a sociálních podmínek, se projednávají s příslušnými odborovými organizacemi a příslušnými organizacemi zaměstnavatelů“* (zákon č. 262/2006: §320). Lze proto předpokládat existenci sociálního dialogu nejen na úrovni bipartitního vyjednávání mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, ale také za součinnosti státu. Právně je však vymezena pouze povinnost existence sociálního dialogu v určitých otázkách, ne způsob vyjednávání či vymahatelnost dosažených dohod.

V souvislosti s liberálním korporativismem je podstatný také proces vzniku zájmových skupin a vliv státu na jejich existenci. V Českém právním systému je proces vzniku odborových a zaměstnavatelských organizací (tedy spolků) upravován zákony č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník a č. 304/2013 Sb., Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Původní zákon o sdružování občanů byl zrušen s nabytím účinnosti nového občanského zákoníku dne 1. 1. 2014. Do 31. 12. 2013 bylo ke vzniku sdružení potřeba podat návrh na registraci přímo ministerstvu vnitra, které všechna sdružení evidovalo a za určitých, zákonem stanovených podmínek, mohlo registraci odmítnout. Od 1. 1. 2014 nadále platí evidenční princip odborových i zaměstnavatelských organizací. Evidence je však vedena ve spolkovém rejstříku Krajského soudu příslušného dle sídla evidované organizace. Dle Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (čl. 27, odst. 2) však odborové organizace

vznikají nezávisle na státu a zároveň je nepřípustné, aby stát některé z nich omezoval na počtu či zvýhodňoval některé z nich v podniku nebo v odvětví. Organizace zastupující zájmy zaměstnanců, zaměstnavatelů, ale i jiné, jsou tedy uznávány a evidovány státem, nesmějí být však nikterak zvýhodňovány či jinak privilegovány.

3.1.3 Funkce a organizační struktura RHSD

Rada hospodářské a sociální dohody České republiky je institucionalizovaným orgánem sociálního dialogu mezi vládou a sociálními partnery, kterými jsou v tomto případě organizované skupiny zaměstnanců a zaměstnavatelů. RHSD *„je společným dobrovolným dohadovacím a iniciativním orgánem odborů, zaměstnavatelů a vlády České republiky pro tripartitní jednání s cílem dosáhnout shody v zásadních otázkách hospodářského a sociálního rozvoje“* (MPSV 2009: čl. 1). Sociální partneři vlády se tak skrze dialog a spolupráci pokoušejí harmonizovat své zájmy a dosáhnout konsenzu. Přestože tripartita není součástí zákonodárného procesu, podílejí se tímto způsobem zúčastněné zájmové organizace na procesu tvorby legislativy v otázkách, jež spadají do kompetence RHSD ČR. Mezi takové Statutem (MPSV 2009: čl. 2) explicitně vymezené oblasti, ve kterých v rámci tripartity dochází k projednávání, patří: hospodářská politika, pracovněprávní vztahy, kolektivní vyjednávání a zaměstnanost, sociální otázky, mzdy a platy, veřejná služba a veřejná správa, bezpečnost práce, rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání, postavení ČR v rámci EU.

Struktura RHSD je tvořena čtyřmi orgány; Plenární schůzí, Předsednictvem, pracovními týmy a Sekretariátem. Plenární schůze představuje vrcholné těleso, na němž aktéři vedou dialog a projednávají konkrétní programové body. V zásadě jednají o návrzích zákonů, jež spadají do výše zmíněných oblastí či o rozporech mezi partnery. Každý z partnerů proto deleguje na schůze své zástupce. Stát je zastoupen osmi představiteli — předsedou vlády a sedmi ministry. Po sedmi zástupcích poté delegují organizace zaměstnanců a zaměstnavatelů, které splňují podmínky reprezentativnosti. Valertová (2006:

406) pro tento nepoměr považuje RHSD jako příklad tzv. nedokonalé tripartity, neboť jeden z aktérů (vláda) má větší počet zástupců. Dle Statutu zasedá Plenární schůze zpravidla jednou za dva měsíce, přičemž účast minimálně čtyř delegátů každého z aktérů je minimální hranicí pro usnášeníschopnost. Výkonným orgánem RHSD je předsednictvo tvořené předsedou a třemi místopředsedy, přičemž každý z nich je jmenován jedním ze sociálních partnerů. Dle MPSV (2009: čl. 5) je předsednictvu vymezen úkol projednávat koncepční dokumenty, jednat o zásadních rozporech, jež vyplývají z jednání Plenární schůze a organizovat chod RHSD — navrhovat program a termín jednání Plenární schůze. Konkrétní problémy a záležitosti, jež mají být řešeny na zasedání Plenární schůze, jsou předjednány v pracovních týmech a skupinách. Tyto expertní orgány diskutují předložené materiály a připravují k nim odborná stanoviska pro zasedání Plenární schůze. Sekretariát RHSD je pověřen organizačně-technickou stránkou přípravy jednání: „[*v*]*yhotovuje záznamy ze zasedání orgánů RHSD ČR, organizačně zajišťuje tiskové konference a zprostředkovává informace z jednání orgánů RHSD ČR, vládě ČR a sdělovacím prostředkům*“ (MPSV 2009: čl. 7).

3.1.4 Aktéři sociálního dialogu

V rámci RHSD ČR působí v zásadě tři partneři; stát, zastoupený vládou, organizace reprezentující zájmy zaměstnanců a organizace reprezentující zájmy zaměstnavatelů. V průběhu existence tripartity došlo několikrát ke změně resortů a počtu delegátů, jež reprezentují zájem vlády, či ke změně konkrétních organizací reprezentující jednotlivé sociální partnery. Stanovení organizací, které mohou reprezentovat konkrétní zájmy, se dnes odvíjí od kritérií reprezentativnosti, která jsou vymezena Statutem RHSD ČR. V roce 1992 však Statut řešil reprezentativnost výčtem konkrétních organizací, jež delegují zástupce reprezentující zájmy odborů a zaměstnavatelů. Konkrétně se jednalo o Českomoravskou komoru odborových svazů (ČMKOS) a Konfederaci umění a kultury (KUK) za odbory. Organizací reprezentující zájmy zaměstnavatelů byla Koordinační rada podnikatelských a zaměstnavatelských svazů ČR (KORP).

„*Zastoupení dalších postupně vznikajících odborových a zaměstnavatelských organizací mělo být řešeno nejdříve v rámci odborové a zaměstnavatelské strany*“ (Hála 2002: 7). Od roku 1995 je reprezentativnost řešena výčtem kritérií. Ta ovšem v průběhu existence tripartity prošla již několikrát obměnou. V případě odborů můžeme příčinu identifikovat mimo jiné v poklesu angažovanosti občanů v organizacích sdružující zájmy zaměstnanců[2].

3.1.4.1 Vláda

Zájmy státu, jakožto aktéra sociálního dialogu, jsou hájeny delegací vlády. Počet vládních představitelů se v průběhu existence RHSD měnil. Od poslední změny Statutu ze dne 16. září 2004 však vláda deleguje na Plenární schůze celkem 8 představitelů. Konkrétní personální zastoupení a případné změny jsou v kompetenci vlády, přičemž vzhledem k projednávanému tématu, může být delegován alternativní zástupce. Vedoucí delegace vlády je zároveň předsedou RHSD ČR.

3.1.4.2 Odbory

Aktuální znění Statutu stanovuje podmínky reprezentativnosti odborů takto: organizace jsou zřízeny a evidovány dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění a nevyvíjejí politickou činnost ve smyslu zákona o politických stranách a hnutích; organizace vyvíjejí odbornou činnost spočívající v prosazování ekonomických a sociálních zájmů svých členů, zejména vedou kolektivní vyjednávání na úrovni podniků a odvětví; organizace jsou nezávislé na vládě a zaměstnavatelích; organizace mají konfederační strukturu, tj. sdružují nejméně tři odborné svazy reprezentující různá odvětví; organizace mají celostátní působnost; každý odborový subjekt, ucházející se o účast při jednání RHSD ČR, musí vykázat nejméně 150 000 odborově organizovaných členů (MPSV 2009: příloha č. 2). V důsledku takto stanovených kritérií reprezentují aktuálně zaměstnance v RHSD ČR dva subjekty – ČMKOS a ASO.

[2] Hála (2002: 19) tvrdí, že pokles odborové organizovanosti mezi lety 1990 a 2001 dosahuje až 60 %.

Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS) jako největší odborová centrála v České republice, sdružující celkem 29 odborových svazů. Členská základna všech odborových svazů činí více než 300 000 členů, přičemž největším odborovým svazem v rámci ČMKOS je OS KOVO. ČMKOS (2017: n) v zásadě uvádí jako stěžejní cíl své činnosti ochranu zájmů nejen svých členů, ale i všech ostatních zaměstnanců – konkrétní cíle uvedené v programu ČMKOS pro roky 2014–2018 jsou například udržení stávajících pracovních míst a vybudování nových, posílení veřejného systému sociální ochrany, zvýšení mezd a platů zaměstnanců či ochrana před diskriminací na pracovišti. Program a cíle konfederace je stanoven vždy na čtyř leté období a v návaznosti na ekonomickou situaci se může v konkrétnostech odlišovat, v principu se však vždy jedná o vylepšení podmínek pracujících.

Asociace samostatných odborů (ASO) je po ČMKOS druhou největší odborovou centrálou, vznikla v červenci 1995 sdružením tří samostatných odborových svazů. Aktuálně sdružuje třináct odborových svazů s celkovým počtem okolo 200 000 členů. Cílem ASO (1995–2017: n) je ochrana a obhajoba zájmů svých členů a prosazování těchto zájmů ve vztahu ke státu či k zaměstnavatelským sdružením.

Cíl a účel obou odborových sdružení je v zásadě stejný, odlišují se pouze v konkrétních záležitostech vzhledem ke složení organizací, které sdružují. Vedle ČMKOS a ASO existují v České republice další odborová sdružení jako Konfederace umění a kultury, Odborové sdružení Čech, Moravy a Slezska nebo mnoho samostatných odborových svazů, které ovšem nesplňují některá kritéria reprezentativnosti a nedelegují své členy do RHSD ČR.

3.1.4.3 Zaměstnavatelé

Aktuální znění Statutu stanovuje podmínky reprezentativnosti zaměstnavatelů takto: představitelé velkého, středního a drobného podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, zemědělství, obchodu a službách, v němž je zaměstnána či sdružena rozhodující část zaměstnanců a členů družstev těchto

odvětví; organizace, jejichž představitelé působí v RHSD ČR, mají celostátní působnost, sdružují zaměstnavatelské organizace v regionech a v různých oborech; organizace jsou zřízeny a evidovány podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování, v platném znění; organizace nevyvíjí politickou činnost ve smyslu zákona o politických stranách a hnutích; každý zaměstnavatelský subjekt ucházející se o účast při jednání RHSD ČR, musí vykázat nejméně 400 000 zaměstnanců; zaměstnavatelský svaz ucházející se o účast na jednání RHSD ČR může do kritéria počtu zaměstnanců podle bodu pět zahrnout pouze ty své členy, kteří prokáží, že mají ve svých stanovách zakotveno oprávnění kolektivně vyjednávat a uzavírat kolektivní smlouvu vyššího stupně (MPSV 2009: příloha č. 1). Shodně jako u strany zaměstnanců splňují výše zmíněná kritéria aktuálně dva subjekty reprezentující zájmy zaměstnavatelů – KZPS a SP.

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů České republiky (KZPS) byla založena v roce 1990 pod názvem Koordinační rada podnikatelských svazů. Jaroslav Hála (2002: 25) tvrdí, že byla sice založena jako organizace sdružující všechny podnikatelské aktivity, ale v důsledku krystalizace a diferenciace zájmů vyplývající z ekonomické a společenské transformace došlo k organizačním změnám a vystoupení několika členů. Aktuálně KZPS zastupuje více než 22 000 členských subjektů, sdružených do osmi zaměstnavatelských svazů z oblastí: stavebnictví, textilního průmyslu, malého a středního podnikání, výrobního a spotřebního družstevnictví, zemědělství, důlního a naftového průmyslu, dřevozpracujícího průmyslu, školství, zdravotnictví, kultury a sociálních služeb.

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP) byl založen v roce 1990 a do roku 1995 byl součástí KZPS. Aktuálně svaz sdružuje 31 odvětvových svazů, 136 individuálních členů a 6 pozorovatelů, což dohromady reprezentuje 11 tisíc firem s více než 1 300 000 zaměstnanců. Převážná část sdružených asociací a svazů působí v oblasti průmyslu a dopravy, součástí jsou ale i organizace reprezentující zájmy mimo tyto oblasti, jako je Česká manažerská asociace o.s. nebo Unie soukromých bezpečnostních služeb České republiky.

Účel obou dvou sdružení je ve své podstatě shodný. Hlavním cílem je formulace a reprezentace společných zájmů svých členů, jejich prosazení v součinnosti se státními orgány a tím ovlivnění hospodářské a sociální politiky vlády. Na znění programu obou konfederací, ve kterém jsou mimo jiné formulovány konkrétní zájmy, jež mají být hájeny, se podílejí prostřednictvím delegátů všechny sdružené organizace v daném svazu či konfederaci.

4 Komparace RHSD

V následující části textu provedu komparaci projednávaných témat RHSD během funkčního období premiérů Petra Nečase a Bohuslava Sobotky. Jelikož došlo k předčasnému pádu vlády Petra Nečase, je zkoumané období premiéra Bohuslava Sobotky zkráceno k 27. 1. 2017, aby byla srovnávaná období stejně dlouhá. Projednávaná témata jsou rozdělena do kategorií, které v zásadě opisují výše zmíněné oblasti projednávání stanovené Statutem RHSD. Problematiku týkající se mezd, platů a bezpečnosti práce jsem však zařadil do kategorie pracovněprávní vztahy a zaměstnanost z důvodu blízkosti témat. Současně jsem vytvořil jednu novou kategorii s názvem místní rozvoj a fondy EU, která však vychází ze stejně jmenované pracovní skupiny RHSD. V návaznosti na toto jsem vytvořil celkem sedm kategorií: hospodářská politika; pracovněprávní vztahy a zaměstnanost; sociální otázky; veřejné služba a veřejná správa; rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání; postavení ČR v rámci EU; místní rozvoj a fondy EU. Zařazení konkrétních bodů programu do konkrétních kategorií jsem uskutečnil na základě oblasti, které se daný problém primárně týká, ne na základě oblastí, na které mají, či mohou mít vliv předpokládané důsledky. Přesto je potřeba konstatovat, že některé projednávané politiky mají více funkcí a z odlišného pohledu by mohly být zařazeny do jiné kategorie, než do které jsem je zařadil já. Roztříděním jednotlivých politik do kategorií proto netvrdím, že daná politika je výhradní součástí dané kategorie.

V rámci každé z vytvořených kategorií aktéři projednávali některé veřejné politiky, které se buďto svým obsahem týkaly jedné specifické oblasti nebo si byly natolik podobné či dokonce identické, že je lze sloučit do jedné podkategorie a charakterizovat jako celek[3]. Současně se u obou dvou zkoumaných období vyskytovala taková témata, která reflektovala pro danou dobu významný aspekt politického dění, ale díky své specifičnosti je nelze zařadit do žádné z výše zmíněných kategorií. Tato témata samozřejmě nejsou

[3] Číslo v závorce za každou podkategorií udává počet programových bodů souvisejících s danou podkategorií.

v práci opomenuta a věnuji jim pozornost samostatně, jelikož právě odlišnosti budou pro závěrečnou část komparace klíčové.

4.1 RHSD v období premiéra Petra Nečase

Během funkčního období vlády premiéra Petra Nečase došlo celkem k jednadvaceti zasedáním Plenární schůze. 21. 4. 2011 bylo zasedání schůze po zahájení přerušeno na žádost odborů, 15. 9. 2011 bylo zasedání přerušeno z důvodu indispozice tehdejšího ministra financí Miroslava Kalouska, což vedlo k poklesu počtu delegátů vlády pod hranici usnášeníschopnosti. Na programu zasedání Plenární schůze bylo v tomto období dohromady osmdesát bodů k projednání se sociálními partnery. Nejčastěji se v agendě vyskytovaly body z oblasti hospodářské politiky, následně sociální otázky, pracovněprávní vztahy a zaměstnanost, místní rozvoj a fondy EU, rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání a nejméně často veřejná služba a veřejná správa společně s postavením ČR v rámci EU.

4.1.1 Hospodářská politika[4]

V rámci kategorie hospodářská politika projednávali aktéři RHSD celkem 32 bodů programu. V tomto případě lze identifikovat následující podkategorie: doprava (8), ekonomická situace (7), daně (4), vnitřní trh (3), státní rozpočet (3), zemědělství (2), podpora exportu (2), surovinová a energetická politika (2) a průmysl (1).

V oblasti dopravy aktéři projednávali především její stav, přípravu a finanční zabezpečení výstavby dopravní infrastruktury, včetně podpory vnitrozemské vodní dopravy. Zásadní otázkou v problematice vodní dopravy byla splavnost Labe, což byla nedostačující zejména v Děčíně. Cílem bylo zajistit splavnost Labe v tomto úseku a podpořit činnost rejdařů dotací ve výši 10–12

[4] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR. Agenda spadající do oblasti hospodářské politiky byla projednávána na: 85., 86., 87., 88., 91., 92., 94., 95., 98., 99., 100., 101. a 102. zasedání Plenární schůze, dále na mimořádném zasedání ze dne 20. 9. 2011, 29. 9. 2011 a 9. 4. 2013. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s oblastí hospodářské politiky. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenárních schůzí je ke dni 28. 3. 2017.

milionů korun. Sociální partneři se k tomuto řešení postavili negativně, jelikož ho nepovažovali za dostačující k zachování vodní dopravy (Vláda České republiky 2009–2017i: 12–13).

Podkategorie ekonomická situace zahrnuje v tomto případě projednávání o stavu ekonomiky a na to navazující řešení tehdejších ekonomických problémů, včetně vládních návrhů na podporu růstu ekonomiky. V souvislosti s daněmi byla projednávána daňová reforma, zákon o daních z příjmu, výběr daní a s tím související zřízení jednoho inkasního místa (JIM). V této věci strana zaměstnavatelů s návrhem zavedení JIM souhlasila, zatímco strana odborů požádala o stažení návrhu z legislativního procesu do doby, než dojde k vypořádání rozporů a požadavků (Vláda České republiky 2009–2017h: 2–4). V oblasti vnitřního trhu aktéři projednávali stav vnitřního trhu, ochranu spotřebitele a problematiku růstu cen elektrické energie. V oblasti zemědělství byl s aktéry projednán stav zemědělství a příprava státní zemědělské politiky i ve spojitosti s politikou EU. V souvislosti s podporou exportu byly na program zařazeny dva body, prvním byl vládní návrh strategie proexportní politiky, druhým byl návrh zaměstnavatelů na zefektivnění exportu. V podkategorii týkající se průmyslu došlo k jednání pouze ohledně problematiky lesnictví a dřevařského těžebního průmyslu. Materiál týkající se situace v dřevozpracujícím průmyslu byl předložen stranou zaměstnavatelů. Ta kritizovala vládu z důvodu absence jakékoliv koncepce či podpory státu v tomto segmentu a požadovala řešení situace zavedením prorůstových opatření, předsedající se vyslovil s doporučením problematiku rozpracovat a zařadit do prorůstových opatření (Vláda České republiky 2009–2017p: 6–7).

4.1.2 Sociální otázky[5]

Na program Plenární schůze bylo zařazeno celkem devatenáct bodů týkajících se sociální politiky. Nejčetnější podkategorií bylo zdravotnictví (8), dále penze a důchody (6), sociální služby (4) a životní prostředí (1).

Nejčastěji byla řešena oblast týkající se zdravotnictví. V tomto případě sociální partneři projednávali především stav a vývoj finanční situace ve zdravotnictví a s tím související úhradovou vyhlášku pro zdravotnická zařízení. Významnou část však tvořila také debata nad návrhem zdravotnické reformy, především novela zákona o veřejném zdravotním pojištění. Druhou nejčetnější oblastí, jež byla se sociálními partnery diskutována, byla oblast penzí a důchodů. Zde aktéři projednávali koncepci připravované důchodové reformy, novelizaci zákona o důchodovém pojištění, zákon o doplňkovém penzijním spoření a možnost odchodu do předčasného důchodu v případě vykonávání namáhavého povolání. V rámci podkategorie sociální služby byl s partnery diskutován návrh sociální reformy a na to navazující východiska k novele zákona o sociálních službách a sjednocení výplaty sociálních dávek. Významnou část představovaly také programové body informující o situaci v sociálních službách, především s ohledem na financování daných služeb. Vláda Petra Nečase také jednou projednávala výsledky auditu enviromentální legislativy. Cílem tzv. ekoauditu bylo odstranění takových enviromentálních předpisů, které byly nad rámec požadavků EU, což jednak sníží administrativní náročnost a také dle odhadu přinese pro podnikatelskou sféru 9,4 miliardy Kč ročně (Vláda České republiky 2009–2017c: 10).

[5] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR. Agenda spadající do oblasti sociální politiky byla projednávána na: 87., 88., 90., 91., 92., 94., 95., 96. a 100. zasedání Plenární schůze, dále na mimořádném zasedání ze dne 26. 11. 2010, 13. 1. 2011 a 15. 6. 2011. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s oblastí sociální politiky. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenárních schůzí je ke dni 28. 3. 2017.

4.1.3 Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost[6]

Problematika týkající se pracovněprávních vztahů a zaměstnanosti byla zařazena na program zasedání Plenární schůze v tomto období celkem dvanáctkrát. I v tomto případě lze rozdělit programové body do čtyř podkategorií: bezpečnost práce (4), zaměstnanost (4), mzdy a platy (2), Mezinárodní organizace práce (2).

Nejčastěji projednávanými podkategoriemi byla bezpečnost práce a zaměstnanost. V oblasti bezpečnosti práce aktéři projednávali koncepci a novelizaci zákona o úrazovém pojištění, proměnu systému odškodňování zaměstnanců v případě pracovního úrazu a s tím související prodloužení platby nemocenských dávek. V rámci zaměstnanosti byl s aktéry projednán vládou navrhnutý příspěvek v době částečné nezaměstnanosti, jako mechanismus aktivní politiky zaměstnanosti. Tento vládní návrh spočívá v příspěvku zaměstnavatelům v době poklesu HDP, s cílem udržet kvalifikovanou pracovní sílu a nezvyšovat tak nezaměstnanost. Sociální partneři se shodli nad potřebou zavedení příspěvku a diskuze směřovala v zásadě ke stanovení startovacího mechanismu (Vláda České republiky 2009–2017n: 5–6). Vedle aktivní politiky aktéři projednávali potřebu a možnosti omezení agenturního zaměstnávání, návrh nového zákoníku práce a návrh nařízení vlády rozšiřující pracovní volno, v souvislosti s narozením dítěte, na celý den. Dále sociální partneři projednávali navýšení minimální mzdy, v této souvislosti své návrhy předložili jak odbory, tak organizace zaměstnavatelů. Poslední podmnožinu témat této kategorie lze nazvat Mezinárodní organizace práce. V tomto zkoumaném období obsahují dané programové body stav plnění povinností[7] české vlády, vyplývajících z členství v organizaci.

[6] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR. Agenda spadající do oblasti pracovně právních vztahů a zaměstnanosti byla projednávána na: 86., 87., 91., 92., 95., 96., 99. a 102. zasedání Plenární schůze. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s oblastí pracovně právních vztahů a zaměstnanosti. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenárních schůzí je ke dni 28. 3. 2017.

[7] Mezi takové povinnosti patří např. zákaz nucené práce či dětské práce, odstranění diskriminace na pracovišti atd.

4.1.4 Zbylá projednávaná témata[8]

Další, kvantitativně nejvýznamnější kategorií, které aktéři RHSD v průběhu funkčního období vlády Petra Nečase věnovali pozornost, je místní rozvoj a fondy EU. V tomto případě se na programu Plenární schůze objevila kohezní politika (5), čerpání prostředků EU (3), strategie mezinárodní konkurenceschopnosti a podpora vědy a výzkumu. Součástí celkové agendy bylo dále vzdělávání (2) a kultura (2), jako součást kategorie rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání. Pouze jednou se na programu objevily body týkající se kategorií veřejné služby a veřejné správy a postavení ČR v rámci EU. První zmíněná kategorie byla řešena v souvislosti s financováním veřejné dopravy, druhá v souvislosti s pozicí ČR k zemědělské politice EU. Dále byl projednáván návrh nového občanského zákoníku (2) a jednou byl projednáván národní program reforem a stávka. Dne 15. června 2011 bylo svoláno mimořádné zasedání Plenární schůze, na jehož program bylo zařazeno mimo jiné projednání připravované stávky v dopravě, k níž se připojili i horníci. Důvodem ke svolání stávky byla především zdravotnická a důchodová reforma, a přestože došlo k jednání sociálních partnerů, stávku se odvrátit nepodařilo (Vláda České republiky 2009–2017k: 1–4).

4.2 RHSD v období premiéra Bohuslava Sobotky

Delegace vlády premiéra Bohuslava Sobotky se ve stanoveném období sešla na půdě RHSD s představiteli organizací sdružující zájmy zaměstnanců a zaměstnavatelů celkem třicetkrát. Na těchto zasedání se dohromady projednávalo sto třicet osm bodů programu. Stejně jako v předešlém případě se nejčastěji v agendě vyskytovala problematika týkající se hospodářské politiky, dále následovaly pracovněprávní vztahy a zaměstnanost, místní rozvoj a fondy

[8] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR. Zbylá agenda, spadající do oblastí veřejné služby a veřejné správy, rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání, postavení ČR v rámci EU, místního rozvoje a fondů EU a další nezařazená témata byla projednávána na: 86., 87., 88., 91., 92., 95., 96., 99., 100. a 101., zasedání Plenární schůze, dále na mimořádném zasedání ze dne 29. 9. 2011. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s výše zmíněnými oblastmi. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenárních schůzí je ke dni 28. 3. 2017.

EU, sociální otázky, rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání, veřejná služba a veřejná správa a v poslední řadě postavení ČR v rámci EU.

4.2.1 Hospodářská politika[9]

Otázek týkajících se hospodářské politiky bylo během vymezeného období vlády Bohuslava Sobotky zařazeno na program celkem čtyřicet tři. V zásadě se jednalo o dopravu (9), ekonomickou situaci (9), rozpočet (6), surovinovou a energetickou politiku (6), zemědělství (3), průmysl (3), daně (2), podporu exportu, a v poslední řadě návrh na přístup České republiky ke smlouvě o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii.

V oblasti dopravy aktéři diskutovali v zásadě nad stavem a rozvojem dopravy. V této souvislosti byla projednávána strategie mýtného systému, situace ve vodní dopravě, přehled přípravy staveb v dopravě ale také čerpání prostředků z Operačního programu doprava či otevírání trhu veřejné přepravy cestujících i pro soukromý sektor. Na problematiku vodní dopravy bylo na rozdíl od vlády Petra Nečase nahlíženo více holisticky. Zatímco předešlá vláda projednávala na půdě RHSD pouze splavnost Labe v Děčíně a podporu tamních rejdařů, vláda Bohuslava Sobotky projednávala s partnery celkovou problematiku vodní dopravy v ČR, řešení povodňových škod, dotační programy Ministerstva dopravy či kooperaci se Spolkovou republikou Německo při splavnosti Labe a s tím související přístup k přístavu Hamburk. Programové body týkající se ekonomické situace zahrnovaly akční plány[10] na podporu hospodářského růstu včetně průběžného vyhodnocování, strategie podpory malých a středních podniků a problematiku odlivu zisků z české ekonomiky. V rámci surovinové a energetické politiky byla se sociálními partnery diskutována příprava koncepce

[9] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR a SPČR. Agenda spadající do oblasti hospodářské politiky byla projednávána na: 107., 108., 109., 110., 111., 113., 114., 115., 116., 119., 120., 121., 123., 124., 125., 127.,128., 129., 130., 131., 133. a 134. zasedání Plenární schůze, dále na mimořádném zasedání ze dne 17. 9. 2014. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s oblastí hospodářské politiky. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenárních schůzí je ke dni 28. 3. 2017.

[10] *„Plán je konkrétním dokumentem, specifikujícím žádoucí budoucí stav dané oblasti a umožňujícím kontrolu jeho dosahování“* (Veselý, A. — Drhová, Z. — Nachtmannová, M. 2007: 62).

této politiky. V oblasti zemědělství docházelo k projednávání stavu zemědělství i vzhledem ke společné zemědělské politice zemí EU. Problematika průmyslu byla vztažena k situaci v dřevařském průmyslu ale především k vývoji a digitalizaci průmyslu – průmysl 4.0. Téma daní na půdě RHSD je v případě vlády Bohuslava Sobotky úzce spjato s vnitřním trhem, jelikož obsahem jednání bylo zefektivnění výběru daní a zavedení EET. V rámci podpory exportu byl zařazen na program bod zhodnocující proexportní politiku a stanovující exportní priority. Jedním z aspektů proexportní politiky byla aktualizace prioritních zemí. V této souvislosti byla navrhnuta k zařazení na seznam např. Korea, zatímco např. Irák byl označen za problematický (Vláda České republiky 2009–2017y: 1–3).

4.2.2 Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost[11]

Ve zkoumaném období vlády Bohuslava Sobotky bylo na program zařazeno třicet pět programových bodů souvisejících s problematikou pracovněprávních vztahů a zaměstnanosti. V tomto případě byla nejčetněji zastoupena problematika zaměstnanosti (16), dále mzdy a platy (10), bezpečnost práce (8) a mezinárodní organizace práce.

Problematika zaměstnanosti v případě vlády Bohuslava Sobotky zahrnuje akční plány na podporu zaměstnanosti, čímž jsou myšleny nástroje vedoucí např. k odstranění bariér při vstupu na trh práce, podpora vzniku nových pracovních míst nebo celkové snížení počtu nezaměstnaných (Vláda České republiky 2009–2017v: 3). Mezi další body diskuze v rámci této podkategorie patřila analýza nabídky a poptávky na trhu práce, zaměstnávání zaměstnanců z Ukrajiny, odměňování státních zaměstnanců a zákon o státní službě. Stejně jako v případě předešlé vlády také problematika agenturního zaměstnání,

[11] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR a SPČR. Agenda spadající do oblasti pracovně právních vztahů a zaměstnanosti byla projednávána na: 108., 109., 110., 112., 113., 114., 116., 118., 120., 122., 124., 126., 127., 128., 129., 130., 131.,132., 133. a 134. zasedání Plenární schůze. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s oblastí pracovně právních vztahů a zaměstnanosti. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenární schůze je ke dni 28. 3. 2017.

kurzarbeit a novelizace zákoníku práce. V oblasti mezd a platů sociální partneři řešili především stanovení výše minimální mzdy. Současně se však řešila problematika odměňování i sektorově, v tomto případě se jedná o mzdy řidičů autobusové dopravy, odměňování v oblasti kultury a veřejných služeb a také celkové navýšení platových tarifů. Pole programových bodů týkajících se bezpečnosti práce zahrnuje zabezpečení a odškodňování zaměstnanců v případě nemoci z povolání či pracovního úrazu a s tím související úrazové pojištění. Se sociálními partnery byly dále diskutovány varianty navýšení nemocenských dávek a kroky vedoucí ke zvýšení bezpečnosti práce. Důvodem k zavedení legislativních akcí na podporu bezpečnosti při práci byl především nárůst počtu smrtelných pracovních úrazů a nemocí z povolání, mimo jiné v oblasti hornictví či dopravy (Vláda České republiky 2009–2017at: 3).

4.2.3 Místní rozvoj a fondy EU[12]

Kategorie místní rozvoj a fondy EU zahrnuje třicet programových bodů. Nejčetněji bylo diskutováno čerpání prostředků EU (15), následně digitální agenda (6), cestovní ruch (5), podpora výzkumu a vývoje (2) a po jednom programovém bodu strategie mezinárodní konkurenceschopnosti a situace a rozvoj v Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

V souvislosti s čerpáním prostředků EU byl se sociálními partnery diskutován především stav nedočerpaných prostředků z tehdy probíhajícího programového období a současně příprava Operačních programů na následující období. Množina programových bodů souvisejících s digitální agendou obsahovala rozvoj digitalizace České republiky a koordinaci informačních systému (ICT). Problematika informačních systémů veřejné správy byla na půdě RHSD řešena z důvodu velkého množství nekoordinovaných IT systémů, cílem

[12] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR a SPČR. Agenda spadající do oblasti místního rozvoje a fondů EU byla projednávána na: 107.,109., 110., 112., 114., 115., 116., 117., 118., 119., 120., 122., 123., 125., 126., 127., 129., 131., 132.,133. a 134. zasedání Plenární schůze. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s oblastí místního rozvoje a fondů EU. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenární schůze je ke dni 28. 3. 2017.

vlády bylo proto ICT centralizovat, což by mělo mít pozitivní vliv jak na HDP, tak na mezinárodní konkurenceschopnost (Vláda České republiky 2009–2017x: 6–7) a (Vláda České republiky 2009–2017ab: 5). Oblast cestovního ruchu byla diskutována především z perspektivy koncepčních plánů a strategií, jež by měly vést k rozvoji této oblasti. V této souvislosti byly také se sociálními partnery diskutovány možnosti financování cestovního ruchu. Rozvoj v Moravskoslezském a Ústeckém kraji byl se sociálními partnery projednáván z důvodu, že se jedná o výrazně postižené regiony především s ohledem na zaměstnanost. Přestože jeden z delegátů strany zaměstnanců vyslovil zájem o větší pozornost i ostatním regionům, k projednání byly vybrány pouze tyto dva (Vláda České republiky 2009–2017ab: 7).

4.2.4 Zbylá projednávaná témata[13]

Po množině témat orientujících se na místní rozvoj a fondy EU, aktéři RHSD nejčastěji projednávali sociální otázky. V tomto případě se v agendě objevilo zdravotnictví (7), životní prostředí (2), sociální služby (3) a v poslední řadě penze a důchody. Další kategorií témat je rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání, v této souvislosti aktéři projednávali školství (6) a kulturu (4). V rámci kategorie veřejná služba a veřejná správa se v tomto období projednávala koordinace a koncepce informačních systémů veřejné správy (2), zákon o veřejných zakázkách a otevírání trhu veřejných služeb. Sociální partneři dle SPCR (2017b: 5) liberalizaci trhu podpořili, považovali však za nezbytné, aby nedošlo k poškození národního dopravce. Nejméně často se v agendě vyskytovala pozice ČR v rámci EU, zde aktéři projednávali společnou zemědělskou politiku, prozatímní dopad sankcí proti Rusku na české podniky a konvergenční program. Dále bylo na zasedání Plenární schůze zařazeno

[13] Veškerá data a informace jsou čerpána ze záznamů ze zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která jsou veřejně dostupná na internetových stránkách Úřadu vlády ČR a SPČR. Agenda spadající do oblastí sociálních otázek, veřejné služby a veřejné správy, rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání a postavení ČR v rámci EU byla projednávána na: 107., 108., 109., 110., 111., 112., 113., 114., 115., 116., 117., 118., 119., 120., 122., 124., 125., 126., 127., 128., 129., 130., 132. a 134. zasedání Plenární schůze, dále na mimořádném zasedání ze dne 11. 2. 2014. Do výzkumu jsou zařazeny veškeré programové body, které byly se sociálními partnery projednávány a souvisí s výše zmíněnými oblastmi. Datum přístupu k záznamům ze zasedání Plenární schůze je ke dni 28. 3. 2017.

programové prohlášení vlády, legislativní plán vlády na kalendářní rok 2014 a vedle již výše zmíněných zákonů a novelizací, také stavební zákon (7), občanský zákoník a problémy související s insolvenčním právem (4). V poslední řadě sociální partneři v tomto zkoumaném období projednávali migraci a situaci v OKD a v ČSA.

4.3 Shrnutí a interpretace výsledků

Na první pohled lze identifikovat rozdílné pojetí Rady hospodářské a sociální dohody u obou dvou premiérů již z kvantitativního hlediska. Zatímco v průběhu funkčního období Petra Nečase se plenární schůze RHSD sešla celkem na dvaceti jedna zasedání, tak během stejně dlouhého časového období v úřadu Bohuslava Sobotky zasedala třicetkrát. To znamená, že intenzita jednání vzrostla o téměř čtyřicet tři procent. V případě že vzrostl počet zasedání, lze očekávat stejný trend i v případě projednávaných témat. Vláda Petra Nečase projednávala celkem osmdesát programových bodů, vláda Bohuslava Sobotky sto třicet osm. V souvislosti s projednávanými body programu tak vzrostla agenda dokonce o 72,5 procenta. Nejen že vláda premiéra Sobotky zvýšila intenzitu jednání, v tomto období také výrazně vzrostl počet projednávaných témat.

V souvislosti se zasedáním Plenární schůze lze identifikovat vyšší stabilitu a pravidelnost v případě vlády Bohuslava Sobotky než v případě Petra Nečase. Z grafu č.1 vyplývá, že během každého dvou měsíčního období[14] zasedala Plenární schůze za vlády Bohuslava Sobotky v zásadě jednou až dvakrát. Výjimkou je čtvrtá perioda, ve které lze identifikovat nárůst směrem nahoru. V průběhu období vlády Petra Nečase docházelo v této souvislosti častěji k výkyvům, významné jsou především tři po sobě jdoucí periody (11, 12 a 13) ve kterých Plenární schůze nezasedala ani jednou.

[14] Dle Statutu RHSD by měla zasedat Plenární schůze jednou za dva měsíce. Devatenáctá perioda je vzhledem k délce zkoumaného období zkrácena.

Graf č.1

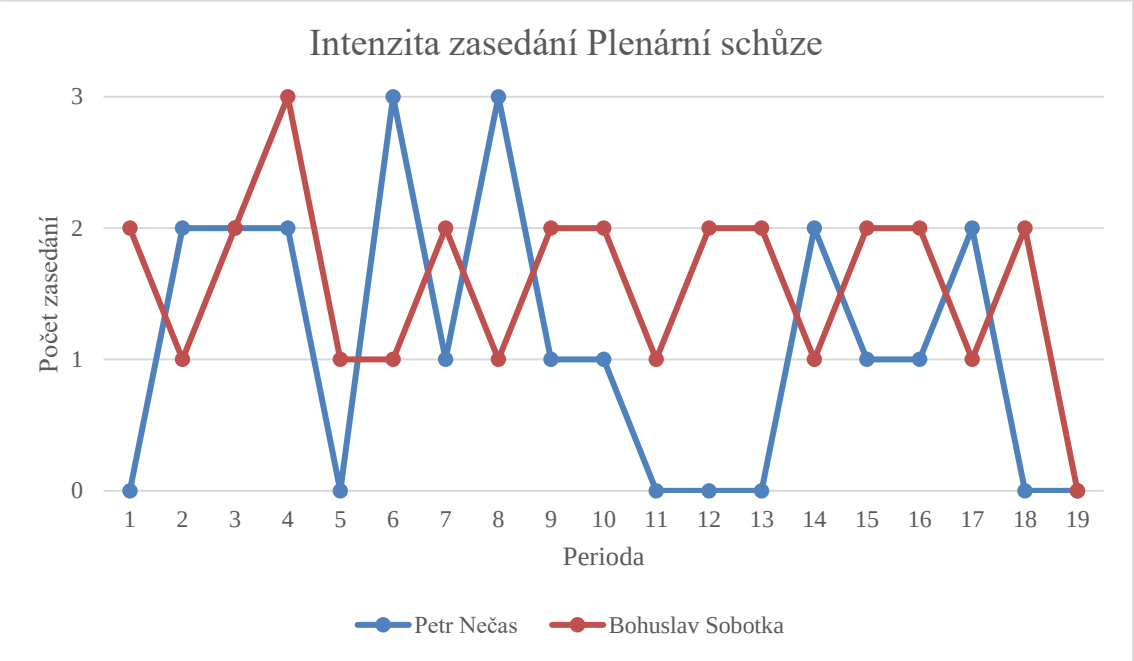

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče priorit obou vlád, tak i zde identifikuji několik významných rozdílností. Zatímco mezi tři nejpočetnější oblasti projednávání během vlády Petra Nečase patří hospodářská politika, sociální otázky a pracovněprávní vztahy a zaměstnanost. U vlády Bohuslava Sobotky je prioritou hospodářská politika, pracovněprávní vztahy a zaměstnanost a následně místní rozvoj a fondy EU. Na úrovni podkategorií lze identifikovat rozlišnost priorit také. Absolutní prioritou vlády Bohuslava Sobotky byla se šestnácti programovými body zaměstnanost, patnáctkrát bylo projednáváno čerpání prostředků EU a desetkrát mzdy a platy. V případě vlády Petra Nečase jsou nejčetnějšími body doprava a zdravotnictví, přičemž obě dvě podkategorie byly projednávány shodně osmkrát. Se sedmi body je třetí nejčetnější podkategorií ekonomická situace. V otázce prvních tří priorit nelze na nižší úrovni identifikovat žádnou shodu.

Takovýto nárůst v počtu projednávané agendy a odlišnost priorit lze interpretovat mnoha způsoby. Dle mého soudu to může znamenat rozdílnost v pojetí a chápání smyslu či účelu RHSD. Nejen, že kontakt mezi vládou a organizacemi sdružující zájmy zaměstnavatelů a zaměstnanců byl během úřadu

premiéra Sobotky intenzivnější, ale během působení obou dvou vlád byly také stanoveny odlišné priority. Rada hospodářské a sociální dohody, jež je specifickým ztělesněním liberálního korporativismu v České republice, proto nemusí být statickou platformou zprostředkování zájmů, ale v návaznosti na konkrétního aktéra může svůj účel či smysl rozšiřovat.

Fluktuaci „hranic“ RHSD potvrzuje i pohled na konkrétní témata, především u případu vlády Bohuslava Sobotky. Velkou většinu projednávaných bodů programu lze zařadit do Statutem explicitně vymezených oblastí zájmů. Přesto se v agendě vyskytují takové body, které se daným oblastem částečně vymykají. Příkladem může být problematika migrace, přestože bylo na půdě RHSD nahlíženo na problematiku převážně z perspektivy zdravotního stavu a uplatnění migrantů na trhu práce (Vláda České republiky 2009–2017aj: 4–6). Postoj partnerů a usnesení schůze může mít vliv mimo jiné na formování zahraniční politiky České republiky. Lze tak konstatovat, že hranice projednávané agendy jsou částečně propustné.

V této části bych ještě rád věnoval pozornost programovému bodu „stávka“, který byl projednáván se sociálními partnery na mimořádném zasedání Plenární schůze 15. června 2011. Přestože byl na půdě RHSD poskytnut prostor pro diskuzi, vládní delegaci se nepodařilo stávku odvrátit. Tento fakt lze dle mého soudu interpretovat buďto tak, že existence liberálního korporativismu nemusí bezpodmínečně znamenat snižování výskytu přímých akcí. Nebo pokud budu považovat daný předpoklad za platný, tak RHSD není schopna naplnit jednu ze svých funkcí. Tento problém však vyžaduje hlubší analýzu, proto nelze v tuto chvíli jednoznačně ani jednu z interpretací potvrdit.

5 Závěr

Liberální korporativismus je model zprostředkování zájmů, který se v jedné ze svých specifických podob začal vyvíjet i v České republice. Krátce po pádu komunistického režimu byla ustavena Rada hospodářské a sociální dohody, která je institucionalizovanou platformou pro zprostředkování zájmů organizací sdružující zaměstnance a zaměstnavatele. Tento systém tak umožnuje prostřednictvím delegátů kooperaci mezi vládou a zájmovými skupinami. Neznamená to však, že skrze RHSD kooperují s vládou ČR všechny evidované zájmové skupiny. Aktérem RHSD může být pouze taková organizace, která hájí buďto zájmy zaměstnanců nebo zaměstnavatelů a dále splňuje Statutem stanovené podmínky pro obě oblasti. Aktérem liberálního korporativismu v ČR je proto pouze omezené množství zájmových skupin, které v případě splnění stanovených podmínek dosahují určitého privilegia.

RHSD není vymezena zákonem, přesto je vládě uložena povinnost některé otázky se sociálními partnery projednávat. Statut předpokládá zasedání Plenární schůze zpravidla jednou za dva měsíce, kontakt mezi aktéry by tak měl být stálý. Nejedná se však o právně vymahatelný dokument. Příklady obou komparovaných vlád dokazují, že stanovené rozmezí může být výrazně prodlužováno, nebo naopak zkracováno. Nejedná se však o často vyskytující se extrémní výkyvy, lze proto konstatovat že kontakt mezi aktéry je do jisté míry stálý, nemusí být však intenzivní. Stejná právní nevymahatelnost platí i v případě výstupů a závěrů ze zasedání Plenární schůze, jejich implementace je pouze otázkou dobrovolnosti. RHSD není ani součástí zákonodárného procesu v České republice. Přesto dochází k zapojení zájmových skupin do procesu tvorby politiky, jelikož RHSD umožnuje artikulovat požadavky zájmových skupin. Na tomto místě bych rád připomněl tezi z teoretických východisek této práce, a to že představené definice liberálního korporativismu jsou ideál–typické. Praktické nenaplnění všech aspektů modelu, nemusí vždy znamenat celkovou absenci liberálního korporativismu v politickém systému.

Vzhledem k projednávané agendě obou dvou premiérů lze tvrdit, že RHSD je dynamickou platformou sociálního dialogu, na jejíž fungování má určitý vliv postoj konkrétního aktéra. Vláda Bohuslava Sobotky projednávala s aktéry v kratších intervalech více témat než vláda Petra Nečase. Současně u obou premiérů identifikuji rozdílné priority. Model liberálního korporativismu je přítomný v obou vládách, nicméně každá na jeho smysl a význam nahlížela odlišně. Jedním z aspektů liberálního korporativismu je také schopnost vnášet do systému nová společenská témata, zprostředkování zájmů tak nemusí být čistě ekonomického charakteru. Tato skutečnost je identifikovatelná v obou zkoumaných případech, příkladem může být problematika životního prostředí.

Rada hospodářské a sociální dohody je projevem liberálního korporativismu v České republice. Dle mého soudu je jejím nejvýznačnějším problémem absence legislativního ukotvení a právní vymahatelnosti dojednaných závěrů. Proto také považuji liberální korporativismus v České republice za zástupce středního korporativismu na škále Howarda Wiardy. Dalším faktorem je neexistence monopolu zájmových skupin. Typologie Gerharda Lehmbrucha je problematičtější. V jeho pojetí korporativismu bych zařadil RHSD mezi slabý a střední korporativismus. Faktorem, který rozhoduje o přiblížení platformy k jednomu či druhému typu, je především vláda a její pojetí institucionalizované participace. Protože vláda, její vůle vyjednávat a dodržovat vyjednaná stanoviska, má zásadní vliv na rozsah a úspěšnost kolektivního vyjednávání. Liberální korporativismus v České republice je reálně fungujícím modelem zprostředkování zájmů. Mé předpoklady stanovené v úvody byly potvrzeny a reálný obraz korporativismu v České republice byl představen pomocí komparace dvou vybraných vlád, včetně uvedení rozdílů a společných prvků prostřednictvím obsahové analýzy.

6 Seznam použité literatury

ASO (1995–2017). *Cíle a poslání* (https://www.asocr.cz/obsah/64/cile-poslani/881, 23.2.2017).

Compston, H., W. (2003). Beyond corporatism: a configurational theory of policy concertation. *European Journal of Political Research* 42 (6).

Crouch, C. (2006). Neo-corporatism and democracy.
In: Crouch, C. - Streeck, W., *The Diversity of Democracy: Corporatism, Social Order and Political Conflict* (Cheltenham: EE) s. 46–70.

ČMKOS (2017). *Program ČMKOS 2014–2018* (https://www.cmkos.cz/obsah/263/program-cmkos-2014-2018/13308, 23.2.2017).

Hála, J. et al. (2002). *Rozvoj sociálního dialogu v ČR* (Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí).

Kubínková, M. (1999). Tripartism and Industrial Relations in the Czech Republic. In Casale, G., *Social Dialogue in Central and Eastern Europe* (Budapešť: International Labour Office), s. 118–145.

Laboutková, Š. (2010). Reprezentace zájmů: pluralismus a neokorporativismus. In: Müller, K, B., ed., *Lobbing v moderních demokraciích* (Praha: Grada), s. 149–158.

Lehmbruch, G. (1977). Liberal Corporatism and Party Government. *Comparative Political Studies* 10 (1) s. 91–126.

Lehmbruch, G. (1984). Concertation and the structure of corporatist networks. In: Goldthorpe, J, ed., Order and Conflict in Contemporary Capitalism (Oxford: Clarendon Press) s. 60–80.

Listina základních práv Evropské unie, ve znění publikovaném v Úředním věstníku Evropské unie C 326/391 ze dne 26.10.2012.

Martin, R., M. (1983). Pluralism and the new-corporatism. *Political studies* 31 (1), s. 86–102.

MPSV (2009). *Statut* (http://www.mpsv.cz/cs/6437, 20.2.2017).

Ost, D. (2000). Illusory Corporatism in Eastern Europe: Neoliberal Tripartism and Postcommunist Class Identities. *Politics & Society* 28 (4), s. 503–530.

Sartori, G. (2005). Strany a stranické systémy. Schéma pro analýzu (Brno: CDK).

Schmitter, P., C. (1974). Still the Century of Corporatism? *The Review of Politics* 36 (1), s. 85–131.

Schubert, K. (1995). Pluralismus versus korporativismus? *Politologický časopis* 1995 (3), s. 175–191.

SPCR (2017a). *Záznam ze zasedání 133. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 21. listopadu 2016 na Úřadu vlády ČR.* (http://www.spcr.cz/aktivity/rhsd-tripartita/10277-133-plenarni-schuze-rady-hospodarske-a-socialni-dohody-cr, 28. 3. 2017).

SPCR (2017b). *Záznam ze zasedání 134. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 16. ledna 2017 na Úřadu vlády ČR.*(http://www.spcr.cz/aktivity/rhsd-tripartita/10392-134-plenarni-schuze-rady-hospodarske-a-socialni-dohody-cr, 28. 3. 2017).

Stulík, O. (2015). Mimostranická reprezentace zájmů.
In: Cabada, L. — Charvát, J. — Stulík, O., *Současná komparativní politologie: klíčové koncepty* (Plzeň: Aleš Čeněk), s. 118–136.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*, ve znění pozdějších předpisů.

Valertová, A. (2006). Česká tripartita v evropském kontextu. *Středoevropské politické studie* 8 (4), s. 398–412.

Veselý, A. — Drhová, Z. — Nachtmannová, M. (2007). „Vědění o politice“: teoretické poznatky o tvorbě veřejných politik. In: Veselý, A. — Nekola, M. eds., *Analýza a tvorba veřejných politik* (Praha: Slon), s. 43–66.

Vláda České republiky (2009–2017a). *Záznam ze zasedání 85. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 14. září 201 0 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2010--81----87--zasedani-139644/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017b). *Záznam ze zasedání 86. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 19. října 20 10 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2010--81----87--zasedani-139644/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017c). *Záznam ze zasedání 87. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 10. prosince 2010 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2010--81----87--zasedani-139644/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017d). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 26. listopadu 2010 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2010--81----87--zasedani-139644/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017e). *Záznam ze zasedání 88. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 17. února 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017f). *Záznam ze zasedání 90. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 20. května 2011na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarn

i_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017g). *Záznam ze zasedání 91. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 20. června 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017h). *Záznam ze zasedání 92. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo 16. srpna 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ch). *Záznam ze zasedání 94. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 13. října 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017i). *Záznam ze zasedání 95. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 15. prosince 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017j). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 13. ledna 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017k). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 15. června 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017l). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 20. září 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017m). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 29. září 2011 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2011--88----95--zasedani-139654/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017n). *Záznam ze zasedání 96. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 23. února 2012 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2012--96----100--zasedani-139667/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017o). *Záznam ze zasedání 98. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 24. září 2012 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2012--96----100--zasedani-139667/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017p). *Záznam ze zasedání 99. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 16. října 2012 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2012--96----100--zasedani-139667/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017q). *Záznam ze zasedání 100. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 20. prosince 2012 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2012--96----100--zasedani-139667/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017r). *Záznam ze zasedání 101. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR které se konalo dne 26. února 2013 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarn

i_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2013--101----106--zasedani-139673/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017s). *Záznam ze zasedání 102. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 25. dubna 2013 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2013--101----106--zasedani-139673/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017t). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 9. dubna 2013 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2013--101----106--zasedani-139673/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017u). *Záznam ze zasedání 107. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 17. března 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017v). *Záznam ze zasedání 108. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 22. dubna 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017w). *Záznam ze zasedání 109. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 2. června 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017x). *Záznam ze zasedání 110. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 30.*

června 2014 na Úřadu vlády ČR. (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017y). *Záznam ze zasedání 111. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 28. července 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017z). *Záznam ze zasedání 112. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 4. září 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017aa). *Záznam ze zasedání 113. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 20. října 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ab). *Záznam ze zasedání 114. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 1. prosince 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ac). *Záznam ze zasedání 115. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 2. února 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ad). *Záznam ze zasedání 116. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 16. března 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ae). *Záznam ze zasedání 117. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 27. dubna 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017af). *Záznam ze zasedání 118. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 18. května 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ag). *Záznam ze zasedání 119. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 22. června 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ah). *Záznam ze zasedání 120. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 27. července 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ai). *Záznam ze zasedání 121. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 17. září 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017aj). *Záznam ze zasedání 122. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 5. října 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ak). *Záznam ze zasedání 123. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 2. prosince 2015 na*

Úřadu vlády ČR. (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017al). *Záznam ze zasedání 124. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 14. prosince 2015 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2015--115----122--zasedani-139692/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017am). *Záznam ze zasedání 125. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 1. února 20 16 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017an). *Záznam ze zasedání 126. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 7. března 2016 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ao). *Záznam ze zasedání 127. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 29. dubna 2016 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ap). *Záznam ze zasedání 128. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 18. května 2016 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017aq). *Záznam ze zasedání 129. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 6. června 2016 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017ar). *Záznam ze zasedání 130. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 25.*

června 2016 na Úřadu vlády ČR. (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017as). *Záznam ze zasedání 131. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 12. září 2016 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017at). *Záznam ze zasedání 132. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, které se konalo dne 17. října 2016 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2016--125--zasedani-140495/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017au). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, konané dne 11. února 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Vláda České republiky (2009–2017av). *Záznam ze zasedání mimořádné Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, konané dne 17. září 2014 na Úřadu vlády ČR.* (https://www.vlada.cz/cz/ppov/tripartita/plenarni_schuze/zaznamy_z_jednani/rok-2014--107----114--zasedani-139681/, 28. 3. 2017).

Wiarda, H. (1997). Corporatism and Comparative Politics: The Other Great "Ism" (M.E.Sharpe: New York).

Wilson, F., L. (1983). French Interest Group Politics: Pluralist or Neocorporatist? *The American Political Science Review* 77 (4), s. 895–910.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Abstract

The bachelor thesis Liberal corporativism in the Czech Republic presents a model and a platform of the interests intermediation in the Czech Republic. The first part of the thesis is devoted to theoretical definitions of the interest group and liberal corporativism. In this context are presented an approaches of foreign and czech theorists. Following their theories is created an operationalized definition of liberal corporativism. In the next section are through the analysis of the tripartite institution identified definitional contours of the model. The thesis describes historical development, legislative regulations, functions and all actors of the platform for the interests intermediation in the Czech Republic. The essential part of the thesis is an analysis and a comparation of an agenda during term of the prime minister Petr Necas and Bohuslav Sobotka. This part of the thesis is focused on specific topics and priorities of both governments, but also the intensity of negotiations. The main goals are an identification of liberal corporativism in the Czech Republic and a classification of a model on presented typologies. The thesis is focused on the formal position of the tripartite and also on the political practice. Goals were achieved through the analysis of the tripartite institution and the comparation of the agenda.